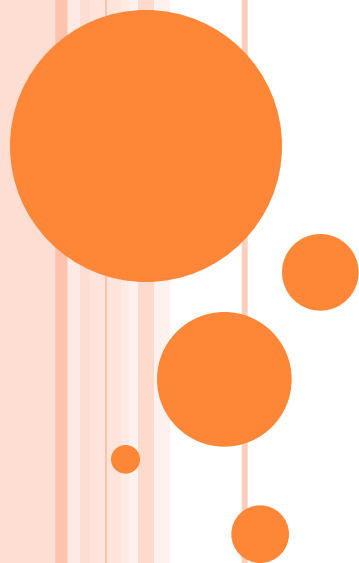

**NAGRODY I KARY – CO ZROBIĆ,
ABY WYCHOWANIE NIE STAŁO SIĘ
TRESURĄ?**

Kary i nagrody to powszechnie stosowane metody wychowawcze.

Nie zawsze jednak wiemy, kiedy i jak nagradzać i karać nasze dzieci, aby nasze oddziaływania wychowawcze przynosiły oczekiwany skutek.

Nie ma na to gotowej recepty, gdyż każde dziecko jest indywidualną jednostką i to, co działa na jedno, może okazać się zupełnie nieskuteczne w przypadku innego.

Wychowanie

- ✦ świadome oddziaływanie przez rodziców/wychowawcę na dziecko w celu uzyskania trwałej zmiany w jego osobowości

WYCHOWANIE TO:

1. Przewidywanie

Lepiej jest zapobiegać niż leczyć.

2. Dopingowanie

Najlepszą rzeczą, którą możemy uczynić, to uświadomić dziecku drzemiące w nim bogactwa

3. Wymaganie

Dziecko musi słyszeć również słowa „nie”, musi uczyć się radzić z trudami, ograniczeniami, nie zezwalajmy dzieciom na wszystko.

Po co są nagrody i kary?

Aby wpływać na zachowanie

Po co wpływać na zachowanie?

Żeby nauczyć zasad

Celem wychowania jest nauczenie dziecka niezbędnych umiejętności i reguł życia w społeczeństwie, tak aby potrafiło ono po osiągnięciu dojrzałości samodzielnie funkcjonować.

PO CO NAGRADZAMY?

- zachęcać dzieci do utrwalenia określonych zachowań,
- zachęcać dziecko do dalszego wysiłku w realizowaniu wytrwale obowiązków i zadań,
- przekazać uznanie za właściwe postępowanie,
- zachęcać dziecko do podejmowania trudniejszych zadań i obowiązków,
- dostarczać dobrego samopoczucia,
- wzmacniać więzi uczuciowe z osobami nagradzającymi.

KRYTERIA STOSOWANIA NAGRÓD

Nagroda powinna być adekwatna do włożonego wysiłku.
Wówczas wzmacnia zachowania, za które została przyznana.

Nagrody powinny być związane z tym, co dziecko lubi, co sprawia mu przyjemność.

Nagradzać dzieci trzeba nie tylko za to, co zrobiły dobrze, ale również za powstrzymanie się od złego zachowania

Im młodsze dziecko, tym nagrody powinny być bardziej konkretne,

Dziecko powinno wiedzieć, za co i dlaczego dostaje nagrodę, powinno też na nią zapracować.

Nadmierna ilość nagród uzyskiwanych bez odpowiedniego uzasadnienia i bez wysiłku ze strony dziecka powoduje, że ich wartość maleje, a nagradzanie przestaje być skuteczne.

RODZAJE NAGRÓD:

- pochwała, uznanie
- uśmiech, przytulenie dziecka
- wspólne atrakcyjne spędzanie wolnego czasu
- sprawianie dziecku przyjemności
- wizyta u kolegi, koleżanki lub zaproszenie ich do domu
- nagrody rzeczowe
- pieniądze (kieszonkowe, do skarbonki)
- zwolnienie z obowiązku
- uzyskanie jakiegoś przywileju
- obdarzenie dziecka zaufaniem

- * By nagroda wpływała dodatnio na rozwój osobowości i wychowanie, musi spełniać pewne warunki.
 - * Po pierwsze, gdy nagrodzona osoba faktycznie na wyróżnienie zasłużyła (nagroda za dodatkowy wysiłek), a po drugie, gdy nagroda motywuje do dalszego działania.
- * Należy pamiętać, że nagroda może być celem samym w sobie, a nie bodźcem do działania.
 - * Dlatego należy zapobiegać motywacji działania nastawionej na nagrodę.

Jak chwalić dziecko?

Kiedy chwalimy, unikajmy:

- „zakazanych” słów i zwrotów – np. tym razem, w końcu, wreszcie, prawie, jak chcesz, to potrafisz,
- ukrytej krytyki – tak, ale...
- „nie” w pochwalie –(np. „Nie spóźniłeś się dzisiaj na lekcję”, „Nie pobiłaś się z siostrą”) pochwała ma mówić o tym, co zrobiliśmy dobrze
- Bardzo skuteczna jest tzw. pochwała opisowa, która polega na tym, że chwalimy dziecko za konkretne zachowanie.

Składowe pochwały opisowej:

opis tego, co widzę, nazwa cechy, nazwanie naszych uczuć

Przykłady:

Pamiętałeś o wyniesieniu śmieci (opis), cieszę się (uczucia), że jesteś obowiązkowy (nazwa cechy, którą dziecko się wykazało).

Pamiętajmy, że wychowaniu dziecka powinno się bazować przede wszystkim na nagradzaniu, wzmacnianiu tych zachowań, na których nam zależy – nagród powinno być zawsze więcej, niż kar. Powinniśmy być także konsekwentni w dawaniu jednych i drugich.

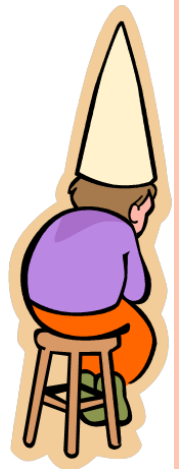
CO TO JEST KARA?

- Karanie ma na celu wyeliminowanie niepożądanych zachowań dziecka.
- Powinno być stosowane wtedy, jeżeli nie pomaga prośba, perswazja, upomnienie, czy polecenie.
- Kara jest naprawdę skuteczna tylko wówczas, jeżeli dziecko rozumie, za co i dlaczego zostało ukarane. W związku z tym powinna być ona dostosowana do wieku,

Do najczęściej stosowanych kar należą:

- kary cielesne(fizyczne)
- krzyk, straszenie
- konsekwencje logiczne (wynikają z przewinienia dziecka- jeżeli dziecko nie nauczyło się na klasówkę, dostaje negatywną ocenę)
- zabranie uwagi rodzica (np. milczenie, brak kontaktu wzrokowego)
- wyrażenie swojego smutku, zawodu, dezaprobaty dla zachowania dziecka
- słowna nagana
- odebranie przywileju, przyjemności
- odesłanie w nudne miejsce (kara skuteczna w przypadku młodszych dzieci)

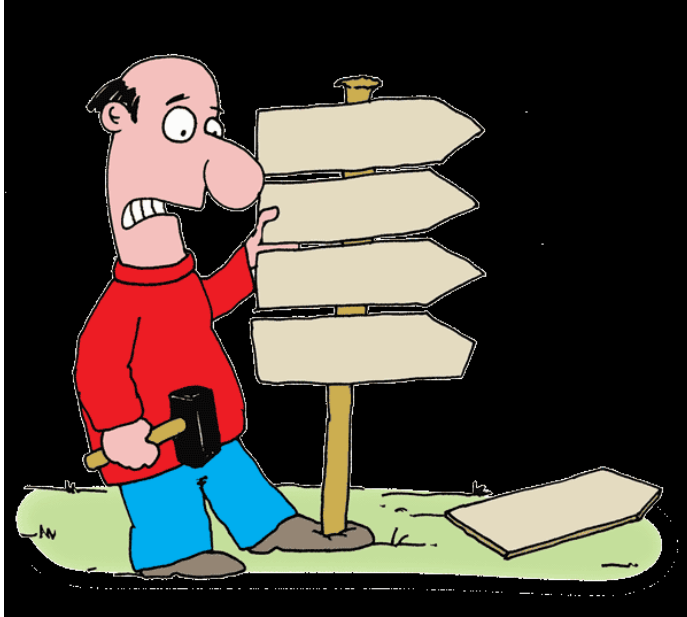

WARUNKI SKUTECZNOŚCI KARY:

1. **POWINNA BYĆ ONA ADEKWATNA DO WINY I SPRAWIEDLIWA** (NIE MOŻNA NP. KARAĆ DZIECKA ZA COŚ, CO ZROBIŁO NIECHCĄCY LUB DAWAĆ SUROWEJ KARY ZA DROBNE PRZEWINIENIE)
2. **POWINNA BYĆ STOSOWANA KONSEKWENTNIE**
3. **POWINNA UWZGLĘDNIĄĆ OKOLICZNOŚCI, WIEK DZIECKA, MOTYWY JEGO CZYNU**
4. **POWINNA NASTĘPOWAĆ BEZPOŚREDNIO PO PRZEWINIENIU**
5. **POWINNA BYĆ DLA DZIECKA ZROZUMIAŁA - NALEŻY MU WYTŁUMACZYĆ, DLACZEGO ZOSTAŁO UKARANE**
6. **BEZWARTOŚCIOWE SĄ RÓWNIEŻ ŁAGODNE KARY CZĘSTO STOSOWANE.**

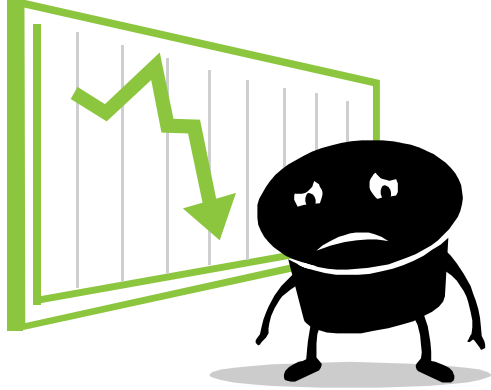

ZAMIAST KARANIA:

- * Wskaż, w czym dziecko mogłoby ci pomóc.
 - * Wyraź ostry sprzeciw (nie atakując charakteru dziecka)
 - * Wyraź swoje uczucia i oczekiwania.
 - * Pokaż dziecku, jak może naprawić zło.
 - * Zaproponuj wybór.
 - * Przejmij inicjatywę.
- * Daj dziecku odczuć konsekwencje złego lub dobrego zachowania.

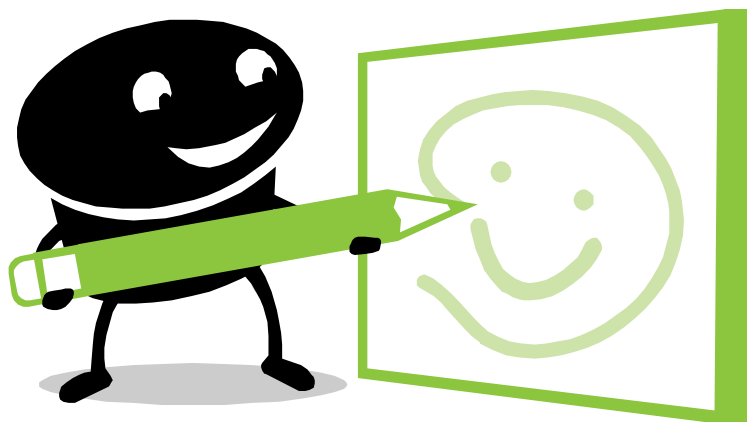

STATYSTYKA DOTYCZĄCA KOMUNIKATÓW W RODZINIE

Średnio dziecko 22 razy dziennie otrzymuje informacje:

- ❑ Nie obchodzi mnie to, czego Ty chcesz.
- ❑ Daj mi spokój, nie mam teraz czasu.
- ❑ Nie jesteś dobry.
- ❑ Nie dasz sobie rady.

ZASTANÓWMY SIĘ, ILE RAZY DZIECKO SŁYSZY:

- Świetnie ci to wychodzi.
- Robisz to bardzo dobrze.
 - Jesteś wspaniały.
 - Jestem z ciebie dumny.

PAMIĘTAJMY...:

Częste stosowanie kar nie daje pozytywnych rezultatów – podstawą naszych oddziaływań na dziecko powinny być przede wszystkim nagrody, pochwały.

Dziękuję za uwagę

*"...Dziecko chce być dobre.
Jeśli nie umie - naucz,
Nie wie - wytłumacz,
Jeśli nie może - pomóż!"
Jeśli przy największym wysiłku dozna
porażek, należy tak pobłagać,
jak pobłażliwie godzimy się z naszymi
własnymi wadami i nałogami"*

Janusz Korczak

